

ДО ЮВІЛЕЮ В'ЯЧЕСЛАВА ІВАНОВИЧА ОЛЕЩЕНКА

В'ячеслав Іванович Олещенко народився 2 липня 1953 р. у місті Полтаві. У 1970 р. він із золотою медаллю закінчив середню школу, яка нині є науковим ліцеєм, що продовжує кращі традиції гімназії, однієї з перших в Україні (1808). Вирішивши присвятити себе забезпеченню удосконалення відносин людини з природою, вступив на географічний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. Одразу активно долучився до наукової та громадської діяльності, вже на другому курсі очолив наукове студентське товариство факультету, постійно брав участь у експедиціях, наукових та навчальних подорожах.

Після завершення з відзнакою навчання в університеті був запрошений до аспірантури. Займався комплексними стаціонарними дослідженнями на базі Канівського державного заповідника, працював у Марткопському стаціонарі Тбіліського державного університету (Грузія), проходив стажування та вивчав досвід роботи таких стаціонарів, заповідників, національних парків, проводив комплексні дослідження у багатьох регіонах СРСР. Дисертацію на тему «Аналіз організації геосистем з метою оптимізації охорони навколишнього природного середовища» на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук успішно захистив в Інституті географії НАН України.

Після закінчення аспірантури у 1979 р. був направлений на роботу в Державний комітет УРСР з охорони природи, працював інспектором, провідним інспектором Державної інспекції з заповідників та охорони тваринного світу. Вже тоді проявив особливу зацікавленість щодо питань правового забезпечення розвитку охорони природи, заповідної справи, раціонального природокористування. Він забезпечив суттєве впорядкування обліку і системи збереження заповідних об'єктів, обґрунтував необхідність визначення природно-заповідного фонду як особливого об'єкта правового регулювання, який поєднує найбільш цінні території та об'єкти з-поміж тих, що особливо охороняються. Після тривалих дискусій у владних органах, обговорень на наукових конференціях у 1983 р. він забезпечив прийняття відповідної урядової постанови, а надалі – розроблення і впровадження відповідної системи регулювання режиму, обліку територій та об'єктів природно-заповідного фонду, підготовки пропозицій і прийняття рішень про їх утворення чи оголошення. Ці та інші питання були врегульовані переважно нормативними актами Держкомприроди.

За ці наукові розробки і внесок у їх практичну реалізацію В. І. Олещенка було відзначено срібною медаллю ВДНХ СРСР. У той час він здійснював підготовку з відповідним обґрунтуванням усіх урядових актів, які було видано стосовно нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду загаль-

нодержавного значення, брав участь у розробленні пропозицій щодо перспективної мережі заповідників і національних парків в Україні, програм з організації наукових досліджень і спостережень на заповідних територіях. Узагальнивши ці та інші напрацювання, за участю провідних вчених, практиків організував підготовку та видання вперше в Україні «Довідника по заповідній справі» (1988) та реєстру «Природно-заповідний фонд Української РСР» (1989).

З 1985 р. працював помічником голови Держкомприроди Д. Й. Проценко, пройшов велику школу державної служби, системного вирішення широкого кола екологічних проблем. З листопада 1988 р. – керівник відділу (сектору) науки та міжнародного співробітництва цього Держкомітету, а з липня 1990 р. – старший, пізніше – головний консультант Комісії Верховної Ради України з питань екологічної політики.

У цей час за безпосередньої участі В. І. Олещенка, разом з багатьма провідними вітчизняними і зарубіжними вченими та фахівцями значною мірою було сформовано та закріплено в законодавстві, насамперед у Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1991), як базовому у цій сфері акті, основні положення сучасного екологічного права.

Надалі В. І. Олещенко спільно з колегами на основі накопиченого досвіду розвитку заповідної справи розробив проекти Закону України «Про природно-заповідний фонд України» (1992), а також Програми перспективного розвитку заповідної справи (1994), яка була успішно реалізована. Він брав участь у розробленні та опрацюванні проектів численних інших законів, урядових постанов.

Дбаючи про постійне підвищення свого професійного рівня, здобуття вищої юридичної освіти у 1991 р. вступив до Національної юридичної академії України імені Я. Мудрого, яку закінчив з відзнакою, і одразу у лютому 1996 р. був запрошений до Адміністрації Президента України, де працював головним консультантом, завідувачем відділу, з серпня 1997 р. – заступником, а з березня 2000 р. – першим заступником Керівника Головної державно-правової служби Адміністрації (потім – Секретаріату) Президента України.

У цей час суттєво розширилася сфера діяльності, а також наукових і професійних інтересів В. І. Олещенка, чому значною мірою сприяла його постійна тісна співпраця з провідними юристами держави з Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, інших наукових установ.

Окрім екологічних питань, постійно займався різноманітними питаннями конституційного, адміністративного права, забезпечення реалізації норм Конституції України, формуванням засад функціонування державної влади, влади в Автономній Республіці Крим, місцевого самоврядування, адміністративної реформи, виборів та референдумів, державної регіональної полі-

тики, громадянства, міжнаціональних відносин, численними іншими питаннями. Був учасником розроблення змін до Конституції України, опрацювання проєкту Конституції Автономної Республіки Крим, закону про столицю – місто Київ, виборчих законів, тривалого процесу розроблення та забезпечення ухвалення Закону України «Про Кабінет Міністрів України», який завершено після кількох вето Президента України.

Одним із найважливіших напрямів діяльності було опрацювання ухвалених Верховною Радою України законів і підготовка пропозицій щодо їх підписання чи застосування Президентом України права вето. Йдеться про період особливо активного, сповненого численних проблем, формування національного законодавства. Постійно займався підготовкою конституційних подань і висновків для Конституційного Суду України, неодноразово представляв позицію Президента України у відповідних справах, готував висновки та пропозиції для подання до Конституційного Суду України з питань, що розглядалися ним.

За рішеннями Президента України, Кабінету Міністрів України працював у складі численних рад, комісій, робочих груп, які утворювались для підготовки пропозицій щодо внесення змін до Конституції України, удосконалення територіальної організації влади, розвитку місцевого самоврядування, удосконалення адмінтерустрою та з багатьох інших питань.

У цей час з колегами розробив, зокрема, проєкти законів «Про екологічний аудит», «Про екологічну мережу», «Про врахування екологічних вимог у процесі приватизації», які були в установленому порядку внесені до Верховної Ради України та ухвалені нею.

Працюючи на державній службі, постійно займався науковою і викладацькою діяльністю, має вчене звання доцента, завжди плідно співпрацював з науковими установами НАН України, стажувався і займався науковою роботою з питань глобальної безпеки, охорони навколишнього середовища, виконання міжнародних договорів та з інших питань у Кембриджському, Оксфордському, Де-Монтфортському університетах (Велика Британія), Академії освітнього розвитку (США), у європейських економічних комісіях ООН, у Раді Європи, європейських комісіях.

Є одним з ініціаторів підготовки і видання Національного атласу України, був секретарем відповідної Координаційної ради, утвореної Президентом України, членом редколегії, брав участь у розробленні в ЄЕК ООН Керівних принципів щодо участі громадськості у процесі прийняття рішень у сфері охорони навколишнього середовища (ЄЕК ООН, 1996), на підставі яких була розроблена Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля, підписаної під час проведення у м. Орхусі (Данія, 1998) 4-ї Європейської конференції міністрів довкілля, у підготовці та проведенні якої

брав активну участь. Як член Національного комітету займався підготовкою та організацією проведення і 5-ї такої Конференції, яка відбулася у Києві 2003 р.

У 2001–2008 рр. представляв Україну у Комітеті старших посадових осіб Європейської конференції міністрів, відповідальних за регіональне / територіальне планування (CSO SEMAT, Рада Європи), брав активну участь у підготовці відповідних документів цього Комітету, проведенні двох таких європейських конференцій (Любляна, Словенія, 2003; Лісабон, Португалія, 2006).

У лютому 2007 р. В. І. Олещенко перейшов на наукову роботу до Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України і працює старшим науковим співробітником відділу проблем аграрного, земельного, екологічного та космічного права, неодноразово протягом тривалих періодів виконував обов'язки завідувача цього відділу, є директором Науково-дослідного центру енергетичного, ядерного та природоресурсного права, є членом Вченої ради Інституту, займається проблемами правового забезпечення збереження довкілля, природного різноманіття, формування екомережі, територіального устрою держави, просторового планування, розвитку публічно-приватного партнерства в екологічній сфері, а також правового регулювання наукової та науково-технічної діяльності, багатьма іншими проблемами.

Учасник підготовки відповідних монографій, розроблення багатьох законопроєктів, виконання науково-правових експертиз з важливих комплексних питань, завжди щиро ділиться своїми знаннями та досвідом з колегами, насамперед з молодими науковцями. На цей час у науковому доробку В. І. Олещенка – понад 150 наукових публікацій з правових питань, виданих в Україні та за кордоном, зокрема монографічні, енциклопедичні, довідники, підручники, коментарі законодавства.

Про високу професійність і наукові здобутки, внесок у державотворення свідчить відзначення його почесним званням «Заслужений юрист України» (2002), Державною премією України в галузі науки і техніки (2005), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2002), нагородами Національної академії наук України, Вищого адміністративного суду України, Головного управління державної служби, Асоціації міст України, він двічі визнаний лауреатом Всеукраїнського конкурсу на краще професійне досягнення «Юрист року» у номінації юрист органів державної влади та органів місцевого самоврядування (1999, 2002).

Постійно приділяє велику увагу громадській роботі. З 1974 р. є членом Українського географічного товариства, з 1990 р. обирається до складу вченої ради Товариства, її президії, з 2004 р. – віце-президент, з грудня 2020 р. – виконує обов'язки Президента цієї наукової громадської організації, є учас-

ником багатьох Міжнародних географічних конгресів (Москва, 1975; Глазго, Велика Британія, 2004; Кельн, Німеччина, 2012; нині готується до Конгресу в Дубліні, Ірландія, 2024). Також є членом Спілки юристів України (з 2004), членом Правління Українського центру сприяння розвитку публічно-приватного партнерства (з 2010), головою Правління Благодійної організації «Благодійний фонд імені академіка В. М. Корецького» (з лютого 2024), є одним з ініціаторів їх утворення.

Спільно з дружиною Наталією зростили і виховали двох доньок – Анастасію, яка займається просторовим плануванням, створенням і використанням для різних суспільних потреб геоінформаційних систем, є кандидатом географічних наук, та Іванну, яка є провідним юристом у компанії «Хенкель-Україна», кандидатом юридичних наук.

Колеги та друзі щиро вітають шановного ювіляра і бажають подальших творчих звершень, усього найкращого.

ЮВІЛЕЙ ТЕТЯНИ АНАТОЛІЇВНИ КОСТЕЦЬКОЇ

14 листопада 2023 р. свій ювілей відзначила відома українська вчена, знаний фахівець у галузі конституційного та інформаційного права України, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент Тетяна Анатоліївна Костецька.

Професійний і науковий шлях Тетяни Анатоліївни нерозривно пов'язаний з Інститутом держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Без відриву від основної роботи в Інституті закінчила Харківський юридичний інститут (нині – Національна юридична академія імені Ярослава Мудрого). Вступила до аспірантури Інституту, після успішного закінчення якої захистила кандидатську дисертацію. На сьогодні вона є старшим науковим співробітником відділу конституційного права та місцевого самоврядування.

Т. А. Костецька у вітчизняній юридичній науці має доволі вагомий доробок у дослідженні проблем формування і розвитку національних інформаційних відносин, їх правового забезпечення, становлення інформаційного законодавства, інституту права на інформацію, окремих інформаційних прав людини, проблем побудови і розвитку в Україні інформаційного суспільства тощо.

Сферу наукових інтересів Тетяни Анатоліївни упродовж уже тривалого періоду становить різнобічна проблематика конституційного та інформаційного права, зокрема, конституційно-правового статусу людини і громадянина, взаємовідносин органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства, засад функціонування інформаційної сфери, окремих інститутів (медіа), державно-правового регулювання відповідних процесів; інформаційних аспектів функціонування місцевого самоврядування в умовах децентралізації, здійснення контролю в інформаційній сфері суспільних відносин; впровадження в Україні елементів е-демократії, е-парламентаризму тощо.

Є автором близько 260 наукових і науково-методичних праць, навчального посібника «Інформаційне право»; співавтором багатьох колективних монографічних досліджень, таких, як: «Державне управління: теорія і практика» (1998), «Конституційно-правові форми безпосередньої демократії в Україні: проблеми теорії і практики» (2001), «Проблеми реалізації нової Конституції України: теорія і практика» (2002), «Правове забезпечення інформаційної діяльності в Україні» (2006), «Джерела конституційного права» (2010), «Проблеми теорії конституційного права України» (2013), «Доктринальні засади розвитку держави і права: національні та міжнародні тенденції» (2014), «Теоретичні проблеми розвитку конституційного законодавства України» (2014), «Національна академія наук України: правові засади організації та діяльності» (2018), «Державно-правове регулювання суспільних відносин в умовах глобалізаційних викликів: вітчизняні та між-